

INHOUD

Proloog: Hoe de jacht op cocaïne de drugsbazen machtig maakt	6
--	---

DE OPKOMST VAN DE COKECRIMINALITEIT 27

1. Criminele oerknal in Amsterdam	28
2. De drugslijn van Aldo G.	42
3. 'Dit is de bak die gaat komen'	53
4. Kroeg van de onderwereld	72
5. Blingbling, cocaïne en een brandende Bentley	82
6. Gordon F. was zwaar onder invloed van cocaïne	92
7. 'Don't get high on your own supply'	102
8. Nietsontziende drugsoorlog in Zwolle	112

DE MACHT VAN DE DRUGSBAZEN 137

9. De rijkdom van de drugsbaronnen	138
10. Het superkartel	151
11. The King of Coke	163

12.	‘Bolle Jos’ kocht met drugsgeld een regering om	178
13.	Het einde aan de heerschappij van ‘Fito’	198
14.	Bij de dood van een misdaadverslaggever	214

DE STRIJD TEGEN DE COKEMAFFIA **239**

15.	Gekraakte chats doen drugscriminelen de das om	240
16.	Onuitputtelijk reservoir van desperado’s	253
17.	‘Alsof het om Brabantse worstenbroodjes gaat’	264
18.	De kroongetuige en de killers	276
19.	De enterling van de Arconian	290

Epiloog: Minder drugsmisdaad door vrije verkoop cocaïne?	305
---	-----

PROLOOG

'Hoe de jacht op cocaïne de drugsbazen machtig maakt'

De boventitel van dit boek klinkt misschien niet als de meest logische redenering voor twee misdaadjournalisten die al jarenlang de acties van politie en justitie tegen drugscriminelen volgen. Toch is dit de conclusie die wij na jarenlange verslaggeving over drugscriminaliteit trekken. Voor wie ervoor openstaat, willen we dit graag toelichten.

In dit boek hebben we een aantal verhalen opgenomen die we symbool vinden staan voor de manier waarop de drugscriminaliteit zich in dit land heeft gevestigd, hoe de drugsbazen groot zijn geworden en hoe de opsporingsautoriteiten en de politiek ermee omgaan. Uit de verhalen en de toelichting erop van bronnen komt naar voren hoeveel corruptie en geweld er door de cocaïne-economie in onze samenleving is doorgesijpeld.

Maar in plaats van daarop te reageren met nog meer 'war on drugs', vinden wij dat het perspectief eens moet worden veranderd. De politiek zou in plaats van zich alleen maar te richten op de 'keiharde aanpak' – met onderaan de streep in feite maar weinig resultaat – misschien eens moeten gaan nadenken of er niet meer soorten drugs moeten worden gereguleerd of gelegaliseerd. Want zorgt het drugsverbod juist niet voor veel meer schade dan dat het oplost? Met als belangrijke vraag: maakt de jacht op de kilo's cocaïne door politie en justitie de drugsbazen juist niet steeds machtiger?

Hoe krom het ook klinkt, het klopt wel: het drugsverbod heeft ervoor gezorgd dat zij de lucratieve markt van de coke in handen hebben gekregen en inmiddels letterlijk miljarden verdienen. Dat maakt ze niet alleen rijk, maar heeft ook gevolgen. Met al dat geld kunnen zij opdrachten tot geweld uitzetten, hele havens corrumperen en zelfs regeringen manipuleren.

Is dat dan het resultaat van de repressieve drugsaanpak? En staat dat wel in verhouding tot het relatief beperkte gebruik van cocaïne in de samenleving, dat we met het heffen van belastinggeld op de verkoop ervan wellicht beter in goede banen kunnen leiden? Hoe? Met meer fondsen voor voorlichting en preventie en voor de verslavingszorg, wat uiteindelijk ook beter is voor de gezondheid van de gebruiker.

Laten we eens naar de cijfers kijken: alcohol wordt ongeveer dertig keer vaker gebruikt dan cocaïne. Roken komt ongeveer zeven keer vaker voor dan cocaïnegebruik. Van de circa 15 miljoen volwassen Nederlanders hebben naar schatting rond de 400.000 mensen het afgelopen jaar cocaïne gebruikt. Regelmatige cocaïnegebruikers vormen een veel kleinere groep, waarschijnlijk enkele tienduizenden, tot ruim 100.000 mensen.

Alcohol en tabak brengen nog altijd veel meer schade aan de volksgezondheid toe dan cocaïne: het roken zorgt jaarlijks voor ongeveer 20.000 sterfgevallen in Nederland, en ook alcoholgebruik veroorzaakt duizenden sterfgevallen en een enorme ziektelast.

En zeker, ook cocaïne is slecht voor de gezondheid. Het is sterk verbonden met verslaving, hart- en vaatproblemen,

psychische klachten en criminaliteit. Toch lijken de cijfers als het gaat om coke mee te vallen. In Nederland overlijden enkele tientallen mensen per jaar direct aan cocaïnegebruik. Volgens de meest recente cijfers van het Trimbos-instituut en de Nationale Drug Monitor waren het rond de 60 sterfgevallen in 2024. Dat is een flinke stijging ten opzichte van 2014, toen het er nog 24 waren. Maar afgezet tegen de 20.000 doden die het roken jaarlijks eist volgens het RIVM, zijn het er nog steeds relatief weinig. In 2024 stierven er ongeveer 1.800 mensen direct aan de gevolgen van alcoholgebruik.

Daar zit wel een belangrijke kanttekening bij: die 60 doden zijn alleen de gevallen waarbij cocaïne officieel als doodsoorzaak is geregistreerd. Veel cocaïnegebruikers overlijden aan een hartinfarct, beroerte of hartritmestoornis waarbij cocaïne mogelijk een rol speelde, maar waarbij de doodsoorzaak als ‘natuurlijk’ wordt geregistreerd. Deskundigen gaan er daarom van uit dat het werkelijke aantal cocaïne-gerelateerde sterfgevallen hoger ligt dan de officiële cijfers. Daar zal dus ook meer onderzoek naar gedaan moeten worden om het naar waarde te kunnen inschatten.

Het levert desondanks een paradox op: voor wat betreft het aantal gebruikers is cocaïne een nicheproduct vergeleken met alcohol en tabak, maar als het gaat om criminaliteit is cocaïne een belangrijke oorzaak. Cocaïnehandel is de katalysator van een groot deel van de georganiseerde misdaad in ons land, van de haven van Rotterdam tot cocaïnewaterijen verspreid over zowat alle Nederlandse provincies, en de reden voor vele liquidaties in het criminele milieu.

Waarom laten we dat eigenlijk toe, uitgaande van de feiten die we noemen? Staan de enorme budgetten en inzet van politie

en justitie wel in verhouding tot de schade die het product zelf toebrengt? Of brengen we juist veel meer schade toe aan onze samenleving door de strijd tegen de drugs te voeren en kunnen we die miljarden die we uitgeven aan de bestrijding niet beter uitgeven aan zaken waar we als maatschappij de politie echt voor nodig hebben? Zoals de aanpak van vrouwenmishandeling en -moord, of het werken aan de ruim 1.700 cold cases die nog niet zijn opgelost in ons land.

Voor ons verhaal gaan we terug in de tijd. Het is dinsdag 6 juli 2021, de Amsterdamse Lange Leidsedwardsstraat, 19.30 uur. Zijn lichaam lijkt nog even te bewegen nadat Peter Rudolph de Vries van achteren is neergeschoten in het centrum van Amsterdam. Hij heeft een beige pak aan, met nette schoenen. De misdaadverslaggever heeft zojuist de achteruitgang van de studio van het tv-programma *RTL Boulevard* verlaten, waar hij al jaren vaste gast is als duider van het misdaadnieuws. Nu ligt hij op de stenen, op enkele meters van zijn auto die in een inpandige garage staat geparkeerd. Een vrouw houdt zijn hand nog even vast. Maar dan verliest hij definitief zijn bewustzijn en belandt hij in een coma.

Negen dagen later overlijdt hij aan zijn verwondingen.

Het bericht over de aanslag op de journalist komt al snel in het nieuws. Er gaat een schokgolf door het land. Nog dezelfde avond worden twee verdachten aangehouden voor de moord. Later blijkt dat de aanslag op De Vries is gefilmd door twee andere leden van het vermoedelijke hit-team.

In de loop van haar onderzoek naar de opdrachtgever noemt

de politie later Ridouan Taghi als een mogelijke opdrachtgever van de moord op De Vries, hoewel men dat verband tot nu toe niet heeft kunnen bewijzen.

Ook na de aanslag op De Vries is de verontwaardiging groot. Hoe kan het dat we in dit land de drugsbazen zo machtig hebben laten worden dat zij Reduan B. (een broer van kroongetuige Nabil B. in het Marengo-proces), advocaat Derk Wiersum (de raadsman van Nabil B.) en nu zelfs een journalist kennelijk zomaar om kunnen laten brengen? Hoe kan het dat zij zo onaantastbaar lijken te zijn geworden?

Minister van Justitie Ferdinand Grapperhaus stelt een dag na de schietpartij op De Vries emotioneel dat het gaat om een aanslag op de rechtsstaat en de samenleving. Hij zegt ook weer aan de moord op Derk Wiersum terug te hebben gedacht. Hij krijgt van een journalist van *RTL Nieuws* de vraag of het na de moord op de advocaat niet is gelukt met de bestrijding van de georganiseerde misdaad. Grapperhaus geeft aan dat hij die georganiseerde misdaad beschouwt als een veelkoppig monster, dat steeds gewelddadiger en gewetenlozer wordt. Hij zegt dat hij de strijd tegen die misdaad beschouwt als een gevecht dat tien jaar zal duren. Over de aanslag op Peter R. de Vries, een dag eerder: 'Dat er tegen zo'n gekende strijder tegen onrecht zo'n aanslag wordt gepleegd, dat is wel een verschrikkelijk teken van hoe die criminaliteit inmiddels is geworden.'

Volgens velen komt dat door de drugshandel, die in ons land te grote vormen heeft aangenomen. En dan met name het transport en de handel in cocaïne, die door de havens van Rotterdam en Vlissingen ons land binnenkomt, aangevoerd vanuit Zuid-Amerika.

Met name de genoemde moorden lijken bij meerdere partijen een argument te zijn geworden om de strijd tegen de drugs-handel nog harder te gaan voeren – en dat terwijl Peter R. de Vries in de jaren voorafgaande aan zijn dood zelf juist steeds meer een tegenstander was geworden van wat we de *war on drugs* zijn gaan noemen. Hij nam steeds vaker in het openbaar stelling tegen de strafrechtelijke aanpak van de drugsbestrijding.

In oktober 2019 praat hij hierover bij NPO Radio 1, bij *De Nieuws BV* van BNNVARA. Hij zegt het belangrijk te vinden dat we op een andere manier naar het drugsprobleem gaan kijken. Volgens De Vries is er tot nu toe alleen op een strafrechtelijke manier naar het probleem gekeken, terwijl het in zijn ogen een ‘volksproblematiek’ is: ‘Ik vind dat we moeten kijken waar het beleid ons tot nu toe heeft gebracht. Ik denk dat je moeite moet doen om de mindset van mensen te veranderen.’

In januari 2020 zegt hij bij tv-programma *Op1* dat hij voor regulering van de drugsmarkt is, waar ook D66 op dat moment in een manifest voor pleit, in samenwerking met de verslavingszorginstantie Jellinek. ‘Ik ben voor, omdat het drugsbeleid tot nu toe een faliekante, peperdure mislukking is geweest die miljarden heeft gekost en die ons alleen maar ellende heeft opgeleverd. Het is de hoogste tijd dat we het over een andere boeg gooien. Ik ben veertig jaar misdaadverslaggever en volg daarom altijd al het antidrugsbeleid, en ik denk dat we daarin een conclusie kunnen trekken: de *war on drugs* is al heel lang geleden verloren en het beleid op dat punt is eigenlijk gewoon bankroet. Het heeft nergens toe geleid, behalve volle gevangenissen en een verstopte rechtspraak en het heeft niks opge-

bracht, want op elke hoek van de straat zijn drugs nog steeds volop te krijgen. We doen ook elk jaar recordvangsten aan cocaïne in de havens en toch maakt dat helemaal niets uit. We hebben te maken met een enorme vraag in de wereld en die leidt tot dit aanbod.'

De Vries geeft aan dat er in de wereld 300 miljard euro aan drugs wordt omgezet, waarvan 100 miljard aan cocaïne. 'Terwijl er elk jaar ook 100 miljard door politie en justitie wordt besteed aan de bestrijding, die ons helemaal niets oplevert – behalve het feit dat de minister na een moord of grote drugsinbeslagname weer roept dat er een narcoticabrigade moet komen.'

De Vries ziet een alternatief: 'Het probleem wordt nu steeds strafrechtelijk aangevlogen. Dat betekent repressie. De politie jaagt achter de drugs aan en heeft voor andere misdrijven vaak geen tijd meer. We moeten er daarom meer een volksgezondheidsprobleem van maken. Het najagen en het elke keer weer een blik agenten opentrekken die we helemaal niet hebben – want die mensen moeten weer uit andere teams komen, die vervolgens weer niets kunnen doen – dat heeft geen zin.'

Hij geeft aan dat het de internationale werkelijkheid is dat er drugs worden gebruikt, en dat er vooral meer voorlichting moet komen in plaats van een verbod. 'Want de minister kan wel meer capaciteit vrijmaken voor de *war on drugs*, maar ik garandeer u, zelfs als dat zou gebeuren, zitten we hier over vijf jaar weer en is er nog niks bereikt.'

Al veel eerder, in 2010, pleitte De Vries voor hervorming van het drugsbeleid. Hij stelde toen dat het alcoholprobleem in Nederland veel groter is dan het drugsprobleem. Daarop maakte hij een vergelijking met andere schadelijke, legale

middelen in de samenleving: ‘Als ik iedere dag twee liter whisky drink, zeventig sigaretten rook, tachtig uur per week werk en alleen maar patat met mayonaise eet, dan zegt niemand daar wat van.’

'Dealing with drugs'

Naast De Vries is er nog een andere autoriteit die zich al langer in de publiciteit sterk maakt voor een liberaler drugsbeleid: de huidige burgemeester van Amsterdam, Femke Halsema. Zij organiseerde in 2022 zelfs een internationaal congres in haar stad over georganiseerde misdaad, waarbij ze duidelijk voor haar mening uitkwam: ‘Om eerlijk te zijn ben ik ervan overtuigd dat het het beste voor onze landen is om cocaïne te legaliseren en de markt hiervoor te reguleren’, liet ze de bezoekers weten. ‘De inbeslagnames hebben alleen maar geleid tot meer spanning en schulden bij criminelen. Dat heeft geleid tot meer zwart geld en meer schietpartijen.’

Tijdens de bijeenkomst in Amsterdam pleitten beleidsmakers en wetenschappers voor een meer ‘humaan’ drugsbeleid.

Minister Dilan Yeşilgöz van Justitie (VVD) haalde kort daarna uit naar burgemeester Halsema: ‘De discussie over het legaliseren van harddrugs is leuk voor bij de borrel. Ik heb geen tijd voor dit soort filosofische discussies. Ik ben niet bezig met een “oorlog tegen drugs”, maar met een oorlog tegen drugscriminelen.’

Opvallend is dat de minister hier niet voor rede vatbaar is. Ze legt deelname aan een mogelijke discussie over het reguleren van de drugs naast zich neer – met retoriek, niet met argumenten. Dat is jammer, want hiermee staat ze een uitwis-

seling van verschillende invalshoeken voor de aanpak van drugscriminaliteit in de weg. Een zwaktebod?

Begin 2024 zegt burgemeester Femke Halsema in een interview met *Het Financieele Dagblad* dat de strijd tegen drugs contraproductief werkt en dus gereguleerd moet worden. Als dat gebeurt, zouden onder andere cocaïne en xtc gelegaliseerd kunnen worden.

In 2024 werd in Amsterdam min of meer naar aanleiding van de eerdere bijeenkomst van Halsema het manifest 'Dealing with drugs' ondertekend. Een groep bestuurders, beleidsmakers en wetenschappers wil met het manifest een humaner drugsbeleid propageren. 'Dat betekent het belang vooropstellen van het welzijn van allen die getroffen worden door de veelzijdige uitdagingen van illegale drugsmarkten en de bijbehorende gezondheids-, sociale en economische schade.'

Het manifest is opgesteld door (onder anderen) burgemeester Halsema, de burgemeester van het Zwitserse Bern en de voormalige burgemeester van de Colombiaanse hoofdstad Bogotá. Ook verslavingszorginstantie Jellinek, professoren van enkele universiteiten, en LEAP Nederland (Law Enforcement Action Partnership), een club van (voormalige) politiemensen die voor legalisering van drugs is, hebben zich aangesloten.

Volgens de coalitie is de wereldwijde *war on drugs* er niet in geslaagd de gezondheid en veiligheid van burgers en gemeenschappen te beschermen. 'Bovendien heeft het de georganiseerde misdaad aangewakkerd en blijft het geweld escaleren, kwetsbare individuen en samenlevingen onevenredig treffen en economieën verstoren.'

De voorstanders van het manifest willen de vicieuze cirkel doorbreken ‘door pragmatisch, op bewijs gebaseerde beleidsmaatregelen te omarmen die de realiteit van drugsgebruik en drugsmarkten erkennen’. De focus zou meer moeten liggen op wat zij noemen ‘gezondheidsgerichte beleidsmaatregelen die de nadruk leggen op schadebeperking, decriminalisering en regulering van drugsmarkten’.

Het onderzoeken van zo’n andere benadering betekent volgens de ondertekenaars van het manifest niet dat de inspanningen tegen de drugshandel versoepeld moeten worden. ‘Wij zijn toegewijd aan het ontmantelen van criminele netwerken om ervoor te zorgen dat zij deze sector niet exploiteren of domineren, waardoor wij de volksgezondheid beschermen en de rechtsstaat handhaven. Onze strategie is een evenwichtige combinatie van wetshandhaving en publieke gezondheidsinitiatieven, gericht op het beëindigen van de dominantie van criminelen in drugsmarkten en het elimineren van de door hen veroorzaakte risico’s. Legale regulering van drugs kan mogelijkheden bieden voor voorlichting en veiliger gebruik, waardoor de volksgezondheid wordt bevorderd en schade wordt verminderd.’

Steen in de vijver

Joost Sneller is dan namens D66 in de Tweede Kamer portefeuillehouder drugs en justitie. Hij zegt in januari 2024 in het NPO Radio 1-programma *Spraakmakers* het heel goed te vinden dat Halsema de steen in de vijver gooit. Sneller is niet per se vóór de legalisering van cocaïne, maar vindt wel dat hier op zijn minst een open gesprek over gevoerd moet worden, en

dat dat ontbreekt doordat er in Den Haag eigenlijk alleen over repressie en denormalisering gepraat wordt.

Sneller: ‘We zien gewoon dat die “hard-harder-hardst-aanpak” bij het drugsbeleid niet werkt, eerder contraproductief is, en criminelen ondertussen miljoenen en zo niet miljarden verdienen.’

Hij vertelt bij NPO Radio 1 blij te zijn dat het wietexperiment laat zien dat het mogelijk is om een door de overheid gecontroleerde legale teelt – van de productie tot het vervoer en de verkoop – op te zetten. ‘Met ook nog betere voorlichting en preventie, dus wat mij betreft smaakt dat naar meer. Als overheid moet je ook duidelijk zijn over wat de risico’s zijn. Dat niet alle drugs even schadelijk zijn, maar dat alle drugs risico’s met zich meebrengen, en hoe je dat het beste kan ondervangen mocht je toch gaan gebruiken. Je moet het ontmoedigen als overheid, maar als mensen het toch gebruiken, kan je maar beter zorgen dat het gereguleerd is, om ook contact te hebben met die gebruikers, want je weet zeker dat illegale dealers die voorlichting niet gaan geven.’

Sneller is van mening dat voor het eventueel legaliseren van cocaïne ook echt een internationale aanpak nodig is. ‘Wat mij betreft is de eerste stap dat we nu gaan kijken naar xtc, waar we ook drugsdumpingen zien, waar miljarden worden verdiend, waar mensen overlijden door foute pillen of verkeerd gebruik. Volgens mij is het de volgende stap om te kijken of je dat ook op kleine schaal kan reguleren met een experiment. Hoe dat zou werken, en daar ook internationaal over praten, omdat nog zeker niet alle landen daarvan overtuigd zijn. Tegelijkertijd zie je met cocaïne en xtc in steeds meer landen wel dat criminaliseren alleen niet werkt.

Wat kunnen we doen om het ook meer te gaan reguleren?’

Sneller is oprecht van mening dat het reguleren van drugs beter is dan verbieden. ‘Het zou veel gezondheidswinst opleveren en Nederland veiliger maken, want we laten op dit moment kansen liggen om het echt fundamenteel anders aan te pakken en het verdienmodel plat te leggen van criminelen die gillend rijk worden in de drugshandel. Dat kan alleen met een aanpak die op vier pijlers rust: reguleren, informeren, controleren en belasten.’

Sneller betoogt dat op die manier de schaarse politiecapaciteit, het Openbaar Ministerie en alle andere betrokkenen – van het Nationaal Forensisch Instituut (NFI) tot de rechterlijke macht – meer ruimte hebben voor andere prioriteiten. ‘Het gaat om verschrikkelijke misdrijven met echte slachtoffers, die nu te vaak met lede ogen moeten aanzien hoe aangiftes op de plank blijven liggen of hoe hun rechtszaken jarenlange vertraging oplopen door onvoldoende mankracht. Onlangs nog moest het OM vanwege gebrek aan capaciteit een groot aantal zaken seponeren die – zo wordt dat dan genoemd – “slachtofferloze” delicten waren, zoals opgerolde wietkwekerijen.’

Sinds januari 2025 hanteert de overheid een nieuwe drugswet, waarin de productie van en handel in nieuwe psychoactieve stoffen (NPS) verboden is. Sneller vreest dat de nieuwe drugswet er slechts toe zal leiden dat mensen andere drugs gaan consumeren waar ze nóg minder informatie en voorlichting over hebben, met alle risico’s van dien. ‘De wet denderd door op de failliete weg van de *war on drugs* met veel kosten en repressie, terwijl het voorkomen van gezondheidsschade verder uit beeld raakt.’

Op de website van D66 staat dat de politieke partij samen met mensen uit de wetenschap, advocatuur, verslavingszorg, mediawereld en dancescene oproept tot een ander drugsbeleid. ‘Daarom zeggen wij: kies voor een gereguleerde drugsmarkt. Zie mensen die drugs gebruiken niet als criminelen. En werk internationaal samen, want drugscriminaliteit houdt zich niet aan landsgrenzen. Dat is goed voor de gezondheid, veiligheid en het welzijn van onze samenleving.’

D66 wil dat de overheid de waarheid onder ogen ziet. ‘Een drugsvrije wereld is een utopie. Benoem een staatscommissie die voorstellen doet om ons drugsbeleid te hervormen.’

Hypocrisie

Ook in de advocatuur zijn er regelmatig stemmen die pleiten voor een andere aanpak van de drugscriminaliteit. Een prominente vertegenwoordiger daarvan is advocaat Gerard Spong – die ook het eerdergenoemde manifest ondertekende.

Hij schreef ook al een boek over het onderwerp, waarin hij samen met enkele collega's pleit voor de legalisering van de achterdeur van de coffeeshop (*De hypocrisie van de achterdeur*, Balans, 2012). Daarin beschrijft hij hoe de rechter in een zaak die hij voerde vond dat de overheid het vertrouwensbeginsel had geschonden: justitie mocht van de rechter geen coffeeshops vervolgen vanwege het laten aanleveren van steeds meer wiet bij de achterdeur, omdat zij meegroeiden met de groei van hun klandizie. Het was tenslotte de overheid zelf die het gedoogbeleid ontwierp en die hier dus medeverantwoordelijk voor was.

Gerard Spong laat ons in een reactie op de boodschap in

ons boek weten dat hij ‘voorzitter is van de legalisering van harddrugs’. Op de vraag of het nog wel zin heeft om de drugsbazen nog langer te blijven vervolgen voor hun handel in coke verwijst hij naar de ontwikkelingen in de cannabisbranche, om precies te zijn het wietexperiment: ‘Wat dit betreft vallen er lessen te trekken uit de thans experimentele softdrugsteelt.’

Spong hint er dus op dat de lessen die er momenteel in dat wietexperiment worden geleerd, doorgetrokken zouden kunnen worden naar een mogelijke productie van cocaïne, via vergunningen door de staat.

Aan Spong vragen we ook hoe bij mogelijke verkooppunten van coke in Nederland kan worden voorkomen dat die zullen worden overspoeld door buitenlandse gebruikers, die hiervoor speciaal naar ons land komen. Hier heeft hij over nagedacht: ‘Met een ingezetenen criterium, zoals dat nu al in sommige gemeenten geldt, valt wellicht een toestroom van buitenlandse gebruikers te beheersen.’

Spong doelt met dat ingezetenen criterium op de zogenaamde wietpas, waarover sinds 2012 discussie is gevoerd in Nederland en die in enkele gemeenten met coffeeshops ook daadwerkelijk tijdelijk werd ingevoerd. In Amsterdam, bijvoorbeeld, gebeurde dat dan weer niet, omdat men bang was voor het ontstaan van grootschalige, illegale straathandel.

Superhelden

‘Politieagenten beschouwen zich als superhelden in de strijd tegen de drugs.’ Dat stelde Alex van der Plas, voormalig commandant Ondermijning van de politie in Rotterdam, in 2022 al eens tijdens een bijeenkomst van LEAP in ons land.

LEAP is een non-profitorganisatie van ervaren politiemensen uit binnen- en buitenland die zich uitspreekt over wat er ontbreekt in de pogingen om controle te krijgen over de illegale drugsketen. Deze politiemensen hebben zich verenigd in een groeiende beweging voor zogenaamd *evidence-based* drugsbeleid. LEAP is inmiddels gevestigd in ruim twintig landen.

Een Engels bestuurslid van LEAP, Neil Woods, vertelde hoe hij als undercoveragent zag hoe grote drugsacties in zijn land geen enkel effect hadden op de drugsmarkt. ‘Sterker nog, hoe meer arrestaties wij verrichten, hoe gewelddadiger de georganiseerde misdaad terugslaat.’

Hij waarschuwde Nederland ook: ‘Het resultaat van onze aanpak is dat er in de UK meer dan 50.000 kinderen in de drugshandel actief zijn. Laat het in jullie land niet zover komen.’

Ook Alex van der Plas pleitte in de bijeenkomst voor verandering: ‘Ik geloofde 25 jaar lang in onze drugsaanpak. Maar nadat ik zag hoe de aanpak voortdurend wisselde en er miljoenen euro’s extra bij kwamen, zonder dat er iets veranderde, denk ik nu dat er een ander verhaal moet komen.’

Van der Plas vindt het wel lastig dat verhaal uit te dragen, gaf hij aan: ‘Als ik aan politiemensen vertel dat het drugsverbod juist de oorzaak is van het probleem, dan kijken ze je aan alsof je Russisch praat.’

Het vechten tegen drugs is volgens hem onderdeel van hun identiteit: ‘Ze voelen zich echt superhelden in de strijd tegen drugs. Het is een *mind fuck* voor ze: hoe kan legaliseren dan leiden tot verbetering? Terwijl onze aanpak nu zo weinig effectief is op zoveel gebieden.’